

Győri Ítéltábla

Pf.III.20.112/2022/9/I.

A Győri Ítéltábla a dr. Csernus Sándor ügyvéd (Cím15) és dr. Varga-Orvos Zoltán ügyvéd (Cím15) által képviselt Felperes1 (Cím1) I.r. és Felperes2 (Cím1) II.r. felpereseknek a dr. Herczeg Attila ügyvéd (Cím18) által képviselt Alperes1 (Cím2) alperes ellen személyiségi jogsértés megállapítása, kártérítés és sérelemdíj megfizetése iránt indított perében a Veszprémi Törvényszék 2022. április 11. napján kelt 7.P.20.682/2019/115. számú ítélete ellen a felperesek által 117. sorszám, az alperes által 118. sorszám alatt előterjesztett fellebbezések folytán – tárgyalás alapján – meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú ítélet megfellebbezett rendelkezései közül a személyiségi jogsértést megállapító rendelkezést azzal a pontosítással hagyja helyben, hogy a szűrővizsgálat – helyesen - 2016. július 27. napján került elvégzésre.

Ezt meghaladóan az elsőfokú ítélet megfellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, mellőzi a sérelemdíj után az alperest kamatban marasztaló rendelkezést. Az alperest terhelő kártérítés tőkeösszegét – a jövőre nézve meghatározott késedelmi kamatfizetési kötelezettségre vonatkozó rendelkezés érintése nélkül – 5.668.945 (ötmillió-hatszázhatvannyolcezer-kilencszáznegyvenöt) forintra, míg az ítélethozatalig lejárt kamat mértékét 120.009 (egyszázhúszezer-kilenc) forintra leszállítja.

Az alperes által a felpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak megfizetendő járadék havi összegét – a mindenkori infláció KSH szerinti mértékének követésére vonatkozó rendelkezés érintetlenül hagyása mellett – 222.820 (kettőszázhuszonkettőezer-nyolcszázhusz) forintra, az alperest terhelő elsőfokú perköltség összegét 1.054.235 (egymillió-ötvennégyezer-kettőszázharmincöt) forintra leszállítja.

Az alperes a felperesek javára Dr. Csernus Sándor ügyvéd Bank1 bankszámlaszám1 számú számlájára történő teljesítéssel köteles teljesíteni.

A felperesek által az állam javára megtérítendő szakértői díj mértékét 182.864 (egyszáznyolcvankettőezer-nyolcszázhatvannégy) forintra, míg az őket terhelő kereseti illeték összegét 394.500 (háromszázkilencvennégyezer-ötszáz) forintra felemeli.

Az alperes által az államnak megtérítendő szakértői díj összegét 512.434 (ötszáztizenkettőezer-négyszázharmincnégy) forintra, míg az állam terhén maradó kereseti illeték összegét 1.105.500 (egymillió-egyszázötezer-ötszáz) forintra leszállítja.

Ezt meghaladóan az elsőfokú ítélet megfellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg az alperesnek 359.904 (háromszázötvenkilencezer- kilencszáznégyszáz) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felpereseket, hogy fizessenek meg az illetékügyben eljáró adóhatóság külön felhívása alapján az állam javára egyetemlegesen 1.105.000 (egymillió-egyszázöttezer) forint fellebbezési illetéket. Megállapítja, hogy 2.192.500 (kettőmillió-egyszázkilencvenkettőezer-öttszáz) forint fellebbezési illetéket az állam visel.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

I.

[1] A releváns tényállás szerint a felperesek házastársak, a per tárgyát képező egészségügyi ellátást megelőzően gyermektelenek voltak. Az I. r. felperes terhességét a Rendelő nevében 2016. május 19-én tanúllal állapította meg. A terhességvizsgálata szerint az I. r. felperes utolsó menstruációja 2016. március 10-én volt, a szülés várható ideje 2016. december 17. Az ultrahang lelet alapján a terhességi kor 9 hét 5 nap. A rizikó felmérési adatlapon az I. r. felperes terhességét – ismert pánikbetegsége miatt – magas kockázatúnak minősítették. Az I. r. felperes első ízben a védőnőt 2016. május 24-én kereste fel. 2016. június 2-án ismét a Rendelő nevében tanúllal jelentkezett terhességvizsgálatra, 2016. június 7-én pedig a Rendelőintézet neve Nőgyógyászata végezte el az ún. I. szűrő ultrahang vizsgálatot.

[2] A per tárgyát képező II. trimeszteri szűrésre – a terhesség betöltött 20. hetében – az alperes nőgyógyászatán 2016. július 27-én került sor. Az ultrahanglelet szerinti biometriai paraméterek alapján (BPD: 46 mm, FL: 28 mm, HL: 28 mm) a femur, azaz combcsont hossza (FL), és a humerus, azaz felkarcsont (HL), valamint a combcsont és a fejátmérő (BPD) hányadosa a normális értéktartomány alatt volt. A vizsgálatot végző orvos megállapította, hogy a mért biometriai értékek a 19 hetes terhesség átlagához tartoznak. A magzati koponya bal oldalkamrájának hátsó szarvában talált 4,4 mm-es plexus chorioideus cysta miatt 26. heti kontrollt írt elő.

[3] A kórosan rövid combcsont és felkarcsont, valamint a choroid plexus ciszta egyenként is a Down-szindróma ún. minor jele. ezek közül kettő együttes megléte a szakmai protokoll szerint – az ajánlott biokémiai szűrések mellett – a magzati kromoszómák kariotipizálását indokolta volna. Az alperes orvosa nem tájékoztatta az I. r. felperest, hogy az UH vizsgálat felveti a magzat genetikai ártalmának lehetőségét, nem javasolta a biokémiai szűrések (kombinált teszt, integrált teszt, kvartett teszt), illetve egyéb diagnosztikai eljárások elvégzését.

[4] A felperesek gyermeke, név 2016. december 14-én jött világra. A megszületését követően a Down-szindrómára jellemző külső jegyeket és testszerte csökkent izomtónust észleltek nála. A kromoszóma rendellenességet 2017. január 13-án genetikai vizsgálat igazolta.

[5] A gyermeknél a Down-szindróma ún. „tisztá” 21-es triszómiája áll fenn, azaz a szám feletti 21-es kromoszóma minden sejtben megtalálható. A Down-szindrómával összefüggésben kispitvari sövényhiány (nyitott foramen ovale), valamint a háromhegyű (jobb pitvar és kamra közötti) billentyű enyhe, elsőfokú elégtelensége igazolódott. Az elváltozások panaszt nem okoznak, műtéti teendőt nem igényelnek, a gyermek keringése egyensúlyban van, de rendszeres gyermekkardiológiai kontroll szükséges. A veleszületett szívhibák mellett a gyermeknél az elvégzett ultrahangos vizsgálatokkal kettős üregrendszerű bal vese- és medencetágulat igazolódott, emiatt rendszeres nefrológiai gondozásra jár. Újszülött korától rendszeres gyermekneurológiai kontroll alatt áll, ahol mozgásfejlődését, a korai fejlesztés hatásait részletesen dokumentálták. Már a születés után testszerte csökkentett izomtónust írtak le, mely a rendszeres torna, fejlesztések hatására 8-9 hónapos korára sokat javult. Nyolc hónapos korában szemtekerezgés miatt történt szemészeti vizsgálata, melyet veleszületettnek vélelmeztek, rendszeres követését javasolták. A Down-szindrómához társuló veleszületett rendellenességek enyhe fokúak, a rendszeres szakorvosi kontrollvizsgálatokon kívül teendőt, orvosi beavatkozást nem igényeltek. A gyermek szomatikusan szépen fejlődött, fizikálisan összességében jó általános állapotban van, de fejlődése minden képesség-területen – különösen a mozgásfejlődésben, a kognitív és nyelvi készségekben – jelentősen elmarad a kortársaitól. A gyermek sajátos nevelési igényű, értelmileg akadályozott, közép súlyos értelmi fogyatékos. Gondozása jóval nagyobb időigényű az egészséges gyermekekénél, nem lehet magára hagyni, állandó felügyeletet igényel. A gyermek gondozásában, felügyeletében, valamint a háztartási munkák ellátásában a felperesek hozzátartozói nyújtanak segítséget.

[6] A szakértő3 szakértői bizottságának véleménye alapján a helységi Tagintézmény biztosította a gyermek korai fejlesztését. A 2016/2017. tanévben heti egy óra gyógypedagógiai fejlesztésben, a 2017/2018. tanévben heti egy, majd két óra gyógypedagógiai, heti egy óra konduktori fejlesztésben, a 2018/2019. tanévben heti egy óra gyógypedagógiai és egy óra konduktori, a 2019/2020. tanévben heti egy, majd két óra gyógypedagógiai, egy óra konduktori, a 2020/2021. tanévben heti két óra gyógypedagógiai fejlesztésben részesült. A 2020/2021. tanévtől államilag finanszírozott konduktív terápia nem állt rendelkezésre.

[7] Az államilag finanszírozott korai fejlesztésen túl a felperesek magánúton is igénybe vettek szolgáltatásokat. 2020. november 30. napjáig heti egy alkalommal gyógypedagógiai terápiára vitték a gyermeküket helységi2ra, amelynek költsége alkalmanként 3.500 Ft, havi költsége 14.000 Ft volt. Konduktív pedagógiai fejlesztésen vettek részt helységi3en, amelynek ára alkalmanként 5.000 Ft, havi költsége 20.000 Ft volt. Heti egyszer gyógytornán vettek részt helységi4ben, amelynek ára alkalmanként 6.000 Ft, havi költsége 24.000 Ft volt. 2017-2019. között 14 alkalommal vettek igénybe Dévény-tornát (DSGM) helységi4ben összesen 302.500 Ft költséggel. 2020. december 1. napjától a magánúton történő fejlesztés paraméterei megváltoztak. Ekkortól a felperesek heti egy alkalommal gyógypedagógiai terápiára vitték gyermeküket helységi3re, amelynek költsége alkalmanként 4.000 Ft, havi költsége 16.000 Ft volt. Konduktív pedagógiai fejlesztésen vesznek részt ugyancsak helységi3en, amelynek ára alkalmanként 5.000 Ft, havi költsége 40.000 Ft volt.

[8] A felperesek gyermeke 2019. szeptember 9. napjától a helységli Bölcsőde nevébe jár. Az intézményben történő tartózkodása a napi 5 órát nem haladhatja meg. Az I. r. felperes a gyermeket az intézményből a déli étkezés után viszi haza. A járási hivatal 2019. május 20. napjától az I. r. felperes részére tartósan beteg gyermeke ápolására, gondozására tekintettel megállapította a gyermekek otthongondozási díjára (GYOD) való jogosultságát (2019. évben havi nettó 90.000 Ft). név1 részére alanyai jogon két év időtartamra 2019. március 28-tól 2021. március 27-ig a közgyógyellátásra való jogosultságot állapítottak meg.

[9] A felperesek a gyermek születése előtt kiságyat, pelenkázó asztalt és babakocsit vásároltak. Hozzártartozóiktól ajándékba kaptak babaruhákat és játékokat. A Down-szindrómás gyermek megszületése nagy megrázkódtatás volt a felperesek és hozzátartozóik számára. Mindennapi életük, pszichés állapotuk, társas és szociális kapcsolataik hátrányosan változtak meg. Kapcsolatukban feszültségek halmozódtak fel, életminőségük jelentős mértékben megromlott.

[10] A felpereseknek 2018. november 13-án újabb, immár egészséges gyermeke született (név2).

II.

[11] A felperesek 2019.09. 11. napján előterjesztett keresetükben (1.) a tájékoztatáshoz (Eütv. 13.§), (2.) az önrendelkezéshez, vizsgálatok megválasztásához (az Egészségügyről szóló 1997. évi CLIV törvény- Eütv. -15.§), (3.) a terhesség-megszakításhoz, a családtervezéshez, (4.) a harmonikus, kiegyensúlyozott és háborítatlan családi (magán-) élethez, családban éléshez (a család intézményének sérthetlenségéhez), (5.) az egészséges családban éléshez, (6.) az egészséges gyermek felneveléséhez, (7.) az emberi méltósághoz, (8.) a vagyoni viszonyok sérthetlenségéhez fűződő személyiségi joguk megsértésének megállapítását, s azt kérték, hogy a bíróság kötelezze az alperest az I. és a II. r. felperes részére 17.000.000-17.000.000 Ft sérelemdíj és ennek 2016. december 15. napjától járó késedelmi kamata megfizetésére.

[12] Kérték továbbá, hogy a felperesek – mint egyetemleges jogosultak - javára kötelezze a bíróság az alperest a kereset előterjesztéséig lejárt 6.297.933 Ft kártérítés és annak 2018. április 1. napjától járó késedelmi kamata megfizetésére. E tételen belül érvényesítették az első 32 hónap járadék jellegű, már lejárt alap-felnevelési költségét (I.) (havi 120.000,-Ft) és a babakelengye költségét együttesen 4.240.000,-Ft összegben. A különbözeti 2.057.933,-Ft nyolc havi ápolás-gondozás-felügyelet (756.000,-Ft) többlet-felnevelési költségéből, nyolc havi háztartási kisegítés költségéből (756.000,-Ft), a 2017-től 2019. augusztus 31-ig igénybe vett Dévény torna 302.500 forint költségéből és 243.433,-Ft utazási (F/15) költségéből állt.

[13] Kérték továbbá, hogy – mint egyetemleges jogosultak részére – kötelezze a bíróság az alperest 2019. szeptember 1. napjától- 2020. november 30. napjáig tartó időszakra havi 380.832 Ft járadék, 2020. december 1.-2021.08.31. napjáig tartó időszak után 379.820,-Ft, míg 2021. szeptember 1. napjától 960.320 Ft járadék és annak az ítélelhezatalig terjedő időtartamig számított időszakra eső középátlagos késedelmi kamata (minden hónap 5.

napjáig előre esedékes módon, a mindenkori KSH szerinti inflációval növelt mértékben történő) megfizetésére.

[14] Kérték továbbá, hogy a bíróság kötelezze az alperest 56.000 Ft közjegyzői eljárási költség és 248.180 Ft szakértői díj megfizetésére elsődlegesen kártérítés, másodsorban perköltség címén.

[15] A felperesek kártérítési követelését tételesen az alábbi táblázat tartalmazza.

[16] Az érvényesíteni kívánt jogot a 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:51. § (1) bekezdés a) pontjában, az 2:52. § (1) bekezdésében, az 2:53. §-ban, a 6:522. § (1), (2) bekezdésében és az 6:531. §-ában, az 6:532. §-ban és a 6:48. § (1) és (3) bekezdésében jelölték meg. Jogi érvelésük szerint az alperes egészségügyi ellátása nem felelt meg a Ptk. 1:4. §-ában, 6:518 és 6:519. §-ban, a 2003. évi LXXXIV. törvény 5. § (1) bekezdésében, az Eütv. 7. § (2) bekezdésében, a 77. § (3) bekezdésében, 119. § (3) bekezdésében foglaltaknak és az Eütv. 13. és 134. §-ában megfogalmazott kötelezettségnek, mert az alperes az I. r. felperes várandós gondozását nem a szakmai szabályoknak és az elvárható gondosságnak megfelelően végezte.

[17] Az alperes konkrét mulasztását abban jelölték meg, hogy nem került sor a Down-szindróma méhen belüli felismerésére és a felperesek tájékoztatására. Az alperes az elvégzett vizsgálatok Down-szindrómára utaló és fel is ismert eredményeit figyelmen kívül hagyta (plexus chorioideus cysta), nem ismerte fel a Down-szindrómára utaló egyéb jeleket (biometriai paraméterek: FL és HL méretek), az előírt vizsgálatokat nem végezte el (FL/BPD hányados kiszámítása, vesemedencék megmérése, a szív echogenitásának vizsgálata), s az elmaradt vizsgálatokat nem kezelte pozitív eredményű vizsgálatként. Elmulasztotta tájékoztatni az I-II. r. felpereseket a Down-szindrómára utaló jelekről, annak gyanújáról, a további vizsgálati lehetőségeikről (az anyai vérben keringő szabad magzati DNS fragmentumok molekuláris vizsgálatán alapuló prenatális teszt elvégzése; genetikai tanácsadás, a magzatvíz vizsgálat szükségességéről, a terhesség-megszakítás lehetősége). Minimum két minor vagy egy major jel esetén a magzatvíz-vizsgálat a társadalombiztosítás terhére kötelezően felajánlandó, a tájékoztatási kötelezettség azonban már egy minor jel esetén is terhelte az alperest. A terhesség 24. hetét megelőzően a felperesek önrendelkezési jogukat gyakorolva a terhesség megszakítása mellett dönthettek volna, azonban a fenti mulasztások miatt a felperesek a terhességmegszakítás szempontjából nem kerültek döntési helyzetbe. Ezzel az alperes a közte és az I. r. felperes között létrejött megbízási jellegű atipikus szerződést megszegte. Az ellátási hibákkal (mint károkozó magatartással) ok-okozati összefüggésben álló eredményként a felperesek családtagjaként megszületett a Down-szindrómában szenvedő gyermek. Immateriális hátrányukat mindennapi életük pszichés állapotuk, baráti, társas és szociális kapcsolataik hátrányos megváltozásában összegezték.

[18] A gyermek (egészséges gyermek esetén is felemerülő) felnevelésének alapfelnevelési költségét havi 120.000,-Ft-ban jelölték meg. A gyermek betegsége miatt felmerülő többlet nevelési költséget az alábbiak szerint igényelték.

[19] II/1. Ápolás, gondozás, felügyelet költsége (önellátás, önkiszolgálás, étkezés, öltözködés, tisztálkodás, fejlesztő foglalkozások otthoni folytatása): az álláspontjuk szerint az ítélkezési gyakorlatban elfogadott módon a cég 1 25%-kal csökkentett árai alapján 2019.

január 1. napjától 2021. augusztus 31. napjával bezárólag (napi 2 óra alapján) havi 94.500,- Ft/hó, 2021. szeptember 1. napjától (napi 6 óra után) 384.750,- Ft/hó összegben jelölték meg. Az óraszám emelkedésének indokaként arra hivatkoztak, hogy a beteg gyermek egészséges gyermektől folyamatosan egyre fokozódó lemaradása miatti többlet időszükségletet (önellátás, önkiszolgálás, étkezés, öltözködés, tisztálkodás, fejlesztő foglalkozások) jelenik meg a nagyobb mennyiségben.

[20] II/2. Háztartási kisegítő költsége: (bevásárlás, főzés, mosogatás, takarítás, mosás, hivatalos ügyek intézése). Állították, hogy a II./1. pontban foglalt feladatok ellátása miatt a háztartásban felmerülő munkákat nem tudják teljeskörűen maguk ellátni, családtagjaik segítségére szorulnak, s a II./1. pont alatt kalkulált időszakok és árak és óramennyiség alapulvételével érvényesítették azt. Az óraszám emelkedése kapcsán arra hivatkoztak, hogy a többlet ápolás-gondozás-felügyelet időszükségletével egyenes arányban növekedett a háztartási kisegítés időszükséglete, mert a megnövekedett ápolás-gondozás-felügyelet többletidejével azonos időtartamban vált lehetetlenné, hogy a háztartási munkát maguk lássák el a felperesek.

[21] II/3. Fejlesztő foglalkozások: E címen 2019. szeptember 1. napjától 2020. november 30. napjáig terjedő időszakra havi 58.000 forint járadékot igényeltek. (Gyógypedagógiai terápia helység²on heti 3.500 forint, havi 14.000 forint; Konduktív pedagógiai fejlesztés helység³en heti 5.000 forint havi 20.000 forint. Gyógytorna helység⁴ben heti 6.000 forint havi 24.000 forint.)

[22] A fejlesztő foglalkozások költségével kapcsolatos járadékigényük 2020. december 1. napjától havi 56.000 forintra módosult (63. sz. beadvány és 65. számú keresetváltogatást engedélyező végzés), a gyógytorna elhagyásra került, de helység³re hordták heti egyszer gyógypedagógiai terápiára a gyermeket alkalmanként 4.000 forint, havi 16.000 forint költség mellett. Konduktív pedagógiai fejlesztésének költsége alkalmanként 5.000 forint, havi 40.000 forint volt ugyancsak helység³en. Utaltak arra, hogy a gyermek egészségkárosodásának csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges terápiás költséget jogosultak érvényesíteni a társadalombiztosítás által nem finanszírozott kezelések, illetve az orvosilag feltétlenül szükségesnek minősített terápia költségét meghaladóan is. Bár a Szakszolgálat szakvéleménye szerint gyermekük állapota 2020/2021 tanévben már nem teszi kifejezetten szükségessé a konduktív pedagógiai ellátást, azok fejlesztő hatásúak., így igénybevételük indokolt.

III.

[23] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy az I. r. felperes várandósgondozása során nem vétett szakmai szabályt, s eleget tett tájékoztatási kötelezettségének. Az I. r. felperes terhessége genetikai szempontból alacsony rizikójú volt, az elvégzett vizsgálatok nem vetették fel a Down-szindróma gyanúját, így nem kellett tájékoztatnia az I. r. felperest az elérhető biokémai szűrővizsgálatokról. Vitatta, hogy tanúl a 26/2014. (IV.8.) EMMI rendelet – a továbbiakban EMMI rendelet – 4. § (1) bekezdése szerinti felelős személy lett volna. Nevezett megállapította a terhességet, annak magas rizikóbesorolására figyelemmel négy hetente kontrollt javasolt, és szóban tájékoztatta is az I. r. felperest a lehetséges kötelező szűrővizsgálatokról és a térítés ellenében igénybe

vehető vizsgálatok lehetőségéről. Ennek dokumentálása csak amiatt maradt el, mert az I. r. felperesnek ekkor még nem volt terhességi kiskönyve. A tájékoztatás megtörténtét az I. r. felperes 2017. tavaszán tanúl és egy asszisztensnő jelenlétében el is ismerte, csak azt kérte számon orvosától, hogy miért nem beszélt rá erőszakosabban az államilag nem finanszírozott vizsgálatokra. E tájékoztatás nemcsak írásban nyújtható, s nem kötelező megtörténte írásbeli rögzítése, a szóban nyújtott tájékoztatásra vonatkozóan tanúk meghallgatását indítványozta.

[24] A felismert plexus chorioideus cysta a kontroll vizsgálatkor már nem ábrázolódott, ez egyébként is – kromoszóma vizsgálatot nem indokló – minor anomália. A BPD/FL arány mérését az egészségügyi szakmai irányelv (protokoll) nem írja elő, nem jelöli minor anomáliaként. Az anyai vérből vett magzati DNS teszt csak a 20. terhességi hétig végezhető el. Ez nem is diagnosztikai eljárás, a legérzékenyebb integrált teszt is csak 85-95%-os szenzitivitású, így nem állítható, hogy elvégzése esetén biztosan kiszűrték volna a Down-szindrómát.

[25] A kárigény egyes tételei közül az alperes a babakelengye költségét elemeiben ésösszagszerűségében is bizonyítatlannak tekintette. Az alap nevelési költséget az 1/2008.PJE V/3. pontjában foglaltak alapján jogalapjában vitatta (27.sz.),összagszerűségét 69.500,-Ft-ban minősítette reálisnak. A többlet- nevelési költségből az alperes az ápolás, gondozás felügyelet költségét csak arra az esetre tartotta átháríthatónak, ha ezen tevékenységgel a felperesek más személyt bíztak volna meg, akinek a részére díjat is fizettek volna. E költség időigénye szakkérdés, a cég1 árlistájában szereplő díjazás eltúlzott, s nem is az abban foglalt szakápolói díj a kiindulási alap, hanem a minimálbér. Vitatta, hogy a gyermek 3 éves kora után napi 6 óra többletápolás-gondozást igényel, utalva arra, hogy ezt más perekben napi 2-4 órában határozzák meg a szakértők, s azt is, hogy a bölcsődei ellátás igénybevétele alatt is ugyanolyan időtartamban igényelt volna ápolást-gondozást-felügyeletet a gyermek, mint előtte. Sérelmezte, hogy erről a kérdésről a orvostani intézet a gyerek vizsgálata nélkül tett megállapítást.

[26] Vitatta a háztartási kisegítő kapcsán megjelölt időszükségletet és összeget. A fejlesztő foglalkozások (II/3.) költségének felmerültét nem, de azok indokoltságát vitatta. Arra hivatkozott, hogy a felperesek az államilag finanszírozott – a Szakszolgálat Szakvéleménye szerint indokoltnak tartott – fejlesztői foglalkozásokat vehették volna igénybe. A Szakszolgálat Szakvéleményéből az következik, hogy a konduktív pedagógiai fejlesztési költség egy idő után – a 2020/2021-es tanévtől – már nem hárítható át. Indokolatlannak tartotta a korábbi gyógypedagógus helyett magasabb óradíjú másik gyógypedagógus szolgáltatására történt átállást. Az utazási költség kapcsán a felperesek által kimunkált távolságokat, számítási módot, költségeket nem vitatta.

IV.

[27] Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az alperes az I. r. felperes egészségügyi ellátása során 2016. június (helyesen július) 27-én szűrővizsgálatkor vétett, a magzati Down-szindróma jeleinek fel nem ismerésében álló diagnosztikai tévedéssel és a tájékoztatás elmulasztásával megsértette az I. r. felperes önrendelkezési jogát, valamint a felperesek családtervezéshez és egészséges családban éléshez való jogát. Kötelezte az

alperest, a felperesek javára 17.000.000 – 17.000.000 forint sérelemdíj és ennek 2016. december 15. napjától járó késedelmi kamata megfizetésére. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felpereseknek – mint egyetemleges jogosultaknak – 12.068.945 forint kártérítést, annak az ítélethozatalig lejárt 274.909 forint kamatát, valamint a kártérítés tőke összege után 2022. április 12. napjától számított késedelmi kamatát, illetve 2022. májusától – a hónap 5. napjáig előre esedékesen – havi 322.820 forint járadékot a mindenkori KSH szerinti inflációval növelt mértékben. Ezt meghaladóan a felperesek keresetét elutasította. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 1.890.994 forint perköltséget. Egyetemlegesen kötelezte a felpereseket, hogy fizessenek meg külön felhívásra 125.153 Ft szakértői díjat, valamint 270.000 Ft illetéket az állami adóhatóság külön felhívására az államnak. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg 570.144 forint szakértői díjat külön felhívására az államnak, megállapította, hogy 1.230.000 forint illetéket az állam visel. Megállapította, hogy az ítélet jövőben esedékessé váló járadékban marasztaló rendelkezése – az ideiglenes intézkedéssel megállapított havi 71.832 forintot meghaladó részében – előzetesen végrehajtható.

[28] Arra hivatkozott, hogy a kereset alapját kizárólag a 2016. július 27-én elvégzett II. trimeszteri ultrahang szűrővizsgálat képezte, így mind az ellátás hibái, mind a tájékoztatási kötelezettség elmulasztása vonatkozásában ezen időpontnak, s nem annak volt jelentősége, hogy tanúl az EMMI rendelet szerinti felelős személynek minősült-e.

[29] A 23015/Ü/156/2018. számú közjegyzői eljárásban beszerezett, majd utóbb kiegészített szakértői véleményt a Pp. 316. § (1) bekezdésében felsorolt hibáktól mentes, aggálytalan szakértői véleményként fogadta el. Az alperes kompetenciahiánnyal kapcsolatos kifogását alaptalannak minősítette, mert a megválaszolandó kérdések a szülészet-nőgyógyászat kompetenciaterületét nem lépték túl. A keresetben foglaltakkal szemben maga az ultrahangvizsgálat az Társaság neve ajánlása szerint került elvégzésre és leírásra, csak a lelet értékelése nem volt megfelelő, így ultrahang specialista szakértő bevonására nem volt szükség. A magzatvíz, a szív, a vesemedencék és a belek echogenitásának vizsgálata negatív eredménnyel járt. A magzatvíz mennyiségének és a belek echogenitásának mérése vonatkozásában az eredmény számszerűsítése nem szakmai követelmény. A szakértői vélemény harmadik kiegészítése (59. sz.) tisztázta azt, hogy az I. r. felperes a II. ultrahang szűrés időpontjában (2016. július 27. napján) mind az utolsó menstruáció, mind a 12 heti I. ultrahang szűrővizsgálat alapján pontosan betöltött 20 hetes és nem 19 hét 4 napos várandós volt. A szakértők szakirodalommal is alátámasztották, hogy a terhességi kor meghatározásának mely módszere alkalmazandó, melyhez képest az alperes által felvetett módszerek súlytalanok voltak. Megjegyezte, hogy 2016. július 27-én maga az alperes is 20 hetesként tüntette fel a terhességi kort. Emiatt a szűrővizsgálat alkalmával mért értékeket helyesen viszonyította a szakértő 20. terhességi hét értékeihez.

[30] A konkrét esetben kromoszóma vizsgálatot önmagában is indokoltta tevő ún. „major jel” valóban nem áll fenn, de az ún. minor jelek közül kettő együttes megléte is indokoltta tette volna azt. A szakvélemény alapján megállapította, hogy a II. trimeszteri ultrahangvizsgálat során az alperes diagnosztikai hibát vétett azzal, hogy a felismert plexus chorioideus cystát nem tekintette a Down-szindrómára utaló ún. „minor ultrahang jelnek”, míg a magzati combcsont, felkarcsont és koponyaátmérő mért értékeit, valamint azok egymáshoz való aránya kapcsán nem ismerte fel azok kóros jellegét. A combcsont (FL) hosszának 28 mm-es értéke a táblázat szerinti 5%-os percentilis tartomány alatti volt. A rövid felkarcsont figyelmen kívül hagyása diagnosztikai tévedés. (Írásbeli ellenkérelmében maga az alperes is

felsorolta a rövid femur/humerus arányt a minor anomáliák között.) A vizsgálat a 20. terhességi héten történt, az ekkor mért 46 mm-es BPD és 28 mm-es FL érték aránya 60,84 %, azaz a normál tartomány (71-87%, átlag 79%) alatti volt. A rövid femur a protokollban explicite is szereplő minor jel. Az FL/BPD arány tankönyvi szakmai szabály, melynek ismerete és betartása elvárható.

[31] A protokoll által ajánlott biokémiai szűrések elmaradása miatt indokolt lett volna az I. r. felperes genetikai tanácsadóba irányítása és a magzati kromoszómák kariotipizálása. Ha valamely biokémiai szűrővizsgálat elvégzése alapján sor került volna az invazív diagnosztikára, akkor 100%-os valószínűséggel, míg az anyai vérből történő magzati DNS analízissel 99,9%-os valószínűséggel kimutatták volna a magzat Down-kórral való érintettségét, és a felperesek még a terhesség betöltött 24. hete előtt döntési helyzetbe kerülhettek volna.

[32] A beteget az Eütv. 13. § (1)-(2) bekezdése szerint megillető tájékoztatáshoz való jog teljesítése során az alperes nem a törvény 134. § (1) és (3) bekezdése szerint járt el, és azt nem is dokumentálta az Eütv. 136. § (2) bekezdés 1) pontjában foglaltaknak megfelelően. Ugyan az EMMI rendelet 10. § a) és b) pontja alapján a biokémiai szűrővizsgálatokról való tájékoztatási kötelezettség és annak dokumentálása valóban tanúlt terhelte., de az alperes által állított (s tanúkkal igazolni kívánt) tanú által nyújtott tájékoztatás tartalmának arra figyelemmel nem tulajdonított jelentőséget, mert az álláspontja szerint nem váltja ki a 2016. július 27-én elvégzett II. trimeszteri ultrahanglelet által szükségessé vált specifikus és egyediesített tájékoztatást, amely fel kellett volna, hogy ölelje mind a minor anomáliák létét, a diagnosztikai továbblépéshez szükséges tájékoztatást, a kromoszóma rendellenességek I. és II. trimeszterbeli biokémiai szűrési lehetőségeit (kombinált teszt, kvartett teszt, integrált teszt), az anyai vérből végezhető magzati DNS technikán alapuló nem invazív vizsgálati lehetőséget (prenat teszt). Az alperes által kért tanúbizonyítást mint szükségtelent mellőzte, mert az egyrészt nem a II. trimeszteri ultrahangvizsgálathoz kapcsolódott, másrészt a dokumentációs kötelezettség elmulasztását utóbb tanúvallomással nem pótolható hiányosságnak minősítette.

[33] Kiemelte, hogy a szakértői vélemény az okozati összefüggést is igazolta. Az Eütv. 15. § (1) bekezdése értelmében a beteget megillető önrendelkezési jog, a magzat életvédelméről szóló 1992. évi LXXIX. törvény 6. § (3) bekezdése szerinti időpontig (a terhesség 20. hetéig, a diagnosztikus eljárás elhúzódása esetén 24. hetéig) lehetővé tette volna a terhesség megszakítását, ha a magzat genetikai teratológiai ártalmának valószínűsége az 50%-ot eléri. A konkrét esetben a vizsgálatok elvégzésének nem lett volna akadálya, s azok igen nagy valószínűséggel igazolták volna a Down-szindrómát.

[34] A keresetben személyiségi jogként megjelöltek közül – a hasonló tárgyú perekben kialakult bírói gyakorlattal összhangban – az önrendelkezési jog, a családtervezéshez, az egészséges családban éléshez fűződő személyiségi jog sérelmét tartotta megállapíthatónak. Rámutatott, hogy a tájékoztatáshoz, a terhesség megszakításhoz, a vagyoni viszonyok sérthetlenségéhez fűződő jog nem személyiségi (azaz az emberi méltóságból fakadó, a személyiség immanens részét képező) jog, míg a családban éléshez (a család intézményének sérthetlenségéhez) fűződő jogot, illetve az egészséges gyermek felneveléséhez fűződő jogot az alperes nem sértette meg, mivel nem ő okozta a gyermek genetikai károsodását (EBH2015.P.11.). Emiatt csak az említett körben állapította meg a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a) pontja alapján a jogsértés megtörténtét.

[35] A Ptk. 2:52. §-a alapján a kereset szerinti sérelemdíj összegében marasztalta az alperest, amit a felpereseket ért immateriális hátránnyal arányban állónak minősített. A sérelemdíj mértéke kapcsán figyelembe vette a jogsértés jelentős tárgyi súlyát, annak a felperesekre és környezetükre (családjukra) gyakorolt hatását, a gyermek betegsége miatt megnehezült életüket és az emiatt – alperes által sem vitatott – pszichés terhelést. Utóbbit részben a tanúvallomások alapján, részben köztudomású tényként állapította meg. A gyermek sérültségének mértéke, életkilátásai, s ebből kifolyólag a felperesek életének elnehezülése kapcsán figyelembe vette a közjegyzői eljárásban kirendelt igazságügyi orvosszakértők általánosság szintjén vonatkozó megállapításait, a szakértő³ szakértői véleményét és orvostani intézet szakvéleményének megállapításait. Ezekből ugyan még nem jósolható meg a gyermek intelligenciahányadosa, az, hogy felnövekedésével mennyire lesz képes önálló életvitelre, de valószínűsíthető súlyos értelmi fogyatékosága, és az, hogy egész életében segísre szorul, önálló életvitelre nem lesz képes. Az utolsó vizsgálat értelmében közepsúlyos értelmi fogyatékos, fejlődése lassú tempójú (2021. szeptember 20.).

[36] A kártérítési igény vonatkozásában rámutatott, hogy a felperesek a Ptk. 6:522. §-a szerinti teljes kártérítésre jogosultak. Az alperes által jelzett körülmény – az egészségügyi szolgáltatók köztudottan rossz vagyoni viszonyai – nem tekinthető a kártérítés mértékét csökkentő, a Ptk. 6:522. § (5) bekezdése szerinti különös méltánylást érdemlő körülménynek.

[37] Összesítve: átháríthatónak találta a babakelengye 150.000 forintos költségét, 32 hónapra havi 100.000 forint alapfelnevelési költséget (3.200.000 forint) a többlet-felnevelési költségből a lejárt 411.360 forint ápolás-gondozás-felügyelet és ugyancsak 411.360 forint háztartási kisegítő költséget, a Dévény torna 302.500 forint költségét, valamint 243.433 forint lejárt utazási költséget, összesen 4.718.653 forintot. A kereset egyes tételei szerint:

[38] I.1.Babakelengye: a tanúk vallomása kiságy, pelenkázó és babakocsi vásárlását igazolta, a hozzátartozóktól pedig ajándékba kaptak babaruhákat, játékokat. A felperesek érvelésével szemben a babakelengye költsége nem köztudomású tény. A felmerült kiadás mértékét kizárólag tanúvallomás (tanú5) támasztotta alá, aki azt 150.000 – 200.000,-Ft-ra tette. Részletes tényállítás és az egyes költségelemek tételes kidolgozása hiányában a babakelengye költségét a tanúvallomással kétséget kizáróan bizonyított 150.000,- Ft-os alsó összegben határozta meg.

[39] I.2-I.11.Az alap-felnevelési költség kapcsán rámutatott, hogy az alperes által az 1/2008. PJE határozat V/3. pontja alapján levezetett, csak a genetikai érintettség miatt felmerülő többletköltségre szorítókozó igényt átháríthatónak tartó állásponttal szemben az EBH2015.P.11. számú döntés szerinti jogelvet követte, melynek értelmében a felperesek – a teljes kártérítés keretében – a gyermek alap- és a betegsége miatt többlet-felnevelési költségét is érvényesíthetik. Az alap nevelési költségek felmerülését nem szakkérdésnek, hanem az általános élettapasztalat alapján megállapítható ténynek tekintette, és a gyermek szükségleteiből kiindulva – nem a felperesek jövedelmi viszonyai, hanem – egy átlagos színvonalon élő család gyermeknevelési költségei alapulvételével határozott róla. A Ptk. 6:531. §-a és a Pp.279.§ (3) bekezdése alapján az alap-nevelési költséget havi 100.000,- Ft-ban állapította meg a felperes által igényelt havi 120.000,- Ft-tal szemben.

[40] II. A többlet felnevelési költség:

[41] II/1. Az ápolás-gondozás-felügyelet, többletnevelési költség vonatkozásában arra hivatkozott, hogy a bírói gyakorlat szerint a hozzátartozók részéről ingyenesen nyújtott ápolás-gondozás-felügyelet ellenértéke megtérítése is kérhető. Nem jelentheti a károkozó mentesülését az, hogy a kárkötelmen kívül álló személy a károsult számára szívésségből teljesít. Az ápolás-gondozás-felügyelet szükséges időtartama – mint szakkérdés kapcsán – a orvostani intézet szakvéleményéből indult ki, mely igazolta, hogy a gyermek 3 éves kora után megnőtt az egészséges gyermekhez képest a többlet ápolás-gondozás-felügyelet időszükséglete. A mozgás bizonytalansága, a kommunikációs problémák, az intellektuális képességek és a veszélyérzet hiánya miatt a gyermek 24 órás – az egészséges gyermekhez képest megterhelőbb felügyeletet – igényel, illetve legalább 6 óra többletápolás, gondozás szükséglet jelenik meg. A bölcsődei ellátás időtartama mellett a felepresek és családtagjaik részéről megvalósuló többletfelügyelet és többlet gondozás kapcsán az elsőfokú bíróság – az óvodai ellátás időtartamára figyelemmel – csak napi 4-5 órával csökkentett gondozási időt talált elszámíthatónak. Emiatt 2021. augusztus végéig havi 60 óra (30 nap x 2 óra) 2021. szeptember 1. napjától havi 100 óra (20 munkanapra napi 2 óra és a 10 hétvégei napra napi 6 óra) időszükségletet talált figyelembe vehetőnek.

[42] Ennek díját a cég1 csökkentett díjaival szemben a minimálbér alapul vételével határozta meg. Ennek okaként rámutatott, hogy a felperesek nem vettek igénybe szakápolói, vagy egyéb piaci díjazású szolgáltatást és a kártérítés összegét indokolt mértéktartó módon megállapítani, a felperesek elnehezült életvitele csak a sérelemdíj körében értékelendő. A két síkon történő reparáció jogszerűsége ugyan nem vitatható, de a fenti költség nem haladhatja meg azt az összeget, amit a jog a szakképzettséget nem igénylő munka béréként elismer. Emiatt a felperesek által is felhívott EBH.2009.2041., a Kúria Pfv.20.036/2017. és Pfv.21.056/2010. sz. döntésekben is elfogadott cég1 díjai csak kiindulópontként (tájékoztató adatként) vehetők figyelembe a családtagok által nyújtott szolgáltatás költségének meghatározásánál. A Fővárosi Törvényszék – a felperesek által is felhívott- P.26.138/2013/43. szám alatti döntésében e költséget a mindenkor minimálbér, illetve a garantált bérminimum alapján határozta meg, s a perbeli esetben is ezt találta alkalmazhatónak. A bruttó összegű minimál órabér 2019-ben 857 forint, 2020-ban 926 forint, 2021-ben 963 forint, 2022-ben 1.250 forint összegéből kiindulva 2019. január 1 – 2019. augusztus 31. közötti időszakra 857 forintot, míg ezt követően egységesen 950 forintot talált átháríthatónak. Az alperes érvelésével szemben az I. r. felperesnek folyósított GYOD – jövedelempótló jellege miatt – nem csökkentheti a költségpótló járadék összegét. A 2019. január 1 – 2019. augusztus 31. közötti időszakra 411.360 forint, míg ezt követően – járadék jelleggel – 2019. szeptember 1. napjától havi 57.000 forintot, 2021. szeptember 1. napjától pedig havi 95.000 forintot talált átháríthatónak.

[43] II/2. A háztartási kisegítés költségét és időszükségletét sem tekintette szakkérdésnek. Az általános élettapasztalat alapján – különösen a gyermek kora folytán megnövekedett többletidő szükséglet kapcsán – nem fogadta el a felperesek azon állítását, mely szerint a gyermek ápolásával, gondozásával, felügyeletével eltöltött időtartam azonos a háztartási munkák elvégzéséből kieső idővel. A felperesek által állított 6-8 óra háztartási munka egy 4 fős család teljes háztartásának ellátásához szükséges, ebből a felperesekre és egészséges gyermekükre eső időráfordítás nem érvényesíthető az alperessel szemben. Értékelte, hogy a felperesi hozzátartozók tanúvallomása (2021. október 6-ai tárgyalás) értelmében a családtagok részben saját javukra, részben a felperesek javára végzett

tevékenységének napi átlag 5-6 óra, a gyermek bölcsődei ellátása miatt felszabaduló időt pedig az I. r. felperes a háztartásra fordítja. Emiatt a teljes per tárgyat képező időszakra egységesen napi 2 órában határozta meg a háztartási kisegítés időszakosságát. 2019. január 1. napjától 2019. augusztus 31. napjáig 857 forintot, 2019. szeptember 1. napjától egységesen 950 forintot számolt el annak díjaként. A 2019. január 1 – 2019. augusztus 31. közötti időszakra 411.360 forintot, míg ezt követően – járadék jelleggel – 2019. szeptember 1. napjától havi 57.000 forintot, 2021. szeptember 1. napjától pedig havi 95.000 forintot talált átháríthatónak.

[44] III/3. Rámutatott, hogy az államilag finanszírozott komplex gyógypedagógiai tanácsadás és korai fejlesztés teljes időkeretéből (348 óra) a felperesek 322 órát ténylegesen igénybe is vettek, azt kimerítették. Az államilag nem finanszírozott, de bizonyítottan fejlesztő hatású terápiák költsége is áthárítható, igénybevételük a veszélyhelyzet miatti korlátozások, az állami rendszerben fennálló szakemberhiány, és azok fejlesztő hatása alapján nem kifogásolható. A orvostani intézet szakvéleménye a felperesek által igénybe vett összes fejlesztő foglalkozás indokoltságát igazolta, azt nem tette aggályossá az a körülmény, hogy a gyermek személyes vizsgálatának megismétlésére nem került sor, s a szakértő csak a Szakszolgálat Szakértői Bizottsága vizsgálatait használta fel. E szakvélemény alapján – figyelembe véve név3 konduktor „konduktív fejlesztés szükségességét igazoló dokumentum” tartalmát is, mely a gyermek fejlődését támasztotta alá – a felperesek által magánúton igénybe vett konduktív terápia igénybevétele is indokolt volt. A fejlesztő foglalkozásokból a Dévény torna 302.500 forint összegű költségét, illetve a 2019. szeptember 1-től 2020. november 30-ig tartó időszakra igényelt havi 58.000 forint, majd az ezt követő időszakra igényelt havi 56.000 forint járadékigényt indokoltnak, összegét – a csatolt számlák alapján - igazoltnak találta. A pedagógusváltás indoka kapcsán elfogadta azt, hogy a felperesek nem kívánták két különböző településen igénybe venni a fejlesztéseket.

[45] II/4. Az orvosi vizsgálatok tényét a beszerzett egészségügyi dokumentáció igazolta, így az ezekkel, valamint az indokoltan igénybe vett fejlesztő foglalkozásokkal összefüggő utazási költség (melyet összecszerűségében az alperes nem vitatott) áthárítható.

[46] Költségpótló járadék címén az alperes 2019. szeptember 1-től 2020. november 30. napjáig tartó időszakban az alapfelnevelési költség (I.) és a többletfelnevelési költség elemei (II/1-II/4.) címén 285.832 forint megfizetésére köteles (100.000 + 57.000 + 57.000 + 58.000 + 13.832 forint), összesen 4.287.780,-Ft tőke és annak az ítélethezatalig lejárt 64.812 forint késedelmi kamata megfizetésre köteles. A járadék összege ugyanezen bontásnak megfelelően 2020. december 1-től 2021. augusztus végéig havi 284.820 forint (100.000 + 57.000 + 57.000 + 56.000 + 14.820 forint). Összesen 2.563.380,-Ft tőke és a lejárt kamat 18.730 forint. A járadék összege 2021. szeptember 1-től az ítélethezatalig (2022. április 11-ig) és a jövőre nézve havi 322.820 forint (100.000 + 95.000 + 57.000 + 56.000 + 14.820 forint). Az ítélethezatalig lejárt járadék 2.582.560 forint, az arra eső késedelmi kamat 11.208 forint.

[47] Az ítélethezatalig esedékessé vált kártérítés és járadék együttes összegét 14.152.073 forintban határozta meg (4.718.653 + 4.287.780 + 2.563.380 + 2.582.560 forint), míg a lejárt kamatot 274.990 forintban összesítette. Az ideiglenes intézkedés alapján megfizetett 2.083.128 forint a tőkeösszeget csökkenti, így a fennmaradó tartozás 12.068.945 forint. Az ítélethezataltól kezdődően fizetendő járadék havi 322.820 forint. A járadékban marasztaló rendelkezést kizárólag az ideiglenes intézkedéssel megállapított havi 71.832

forintot meghaladóan nyilvánította előzetesen végrehajthatónak, hogy az alperest ne terhelje két előzetesen végrehajtható határozat alapján fizetési kötelezettség.

V.

[48] Az ítélet ellen a felperesek és az alperes egyaránt fellebbezést terjesztett elő.

[49] A felperesek fellebbezésükben kérték a lejárt kártérítési igény – további 5.241.280,- Ft-tal – 17.310.225,- Ft-ra, az alperes által fizetendő járadék összegének 2022. május hónapjától – 344.000,- Ft-tal – 666.820,- Ft-ra, továbbá az elsőfokú bíróság által megállapított perköltség – további 2.209.911,- Ft-tal – 4.100.905,- Ft-ra történő felemelését. Kérték továbbá, hogy állapítsa meg a másodfokú bíróság, hogy az alperes megsértette a felperesek harmonikus, kiegyensúlyozott és háborítatlan családi (magán)élethez, (a család intézményének sérthetlenségéhez) fűződő, illetve az egészséges gyermek felneveléséhez való személyiségi jogát. Mondja, ki, hogy az alperes fizetési kötelezettségeit a felperesi jogi képviselő számlájára történő teljesítéssel köteles teljesíteni, valamint az elsőfokú ítélet indokolásának [59] pontja kerüljön kiegészítésre az Eütv. 13. § (4) bekezdésére történő hivatkozással is.

[50] Arra hivatkoztak, hogy a többlet ápolás-gondozás-felügyelet és a háztartási kisegítés költsége vonatkozásában az elsőfokú ítéletben megállapított időszükséglet helyes. A marasztalás alapját képező minimálbér alapú óradíjjal szemben azonban a cég1 korrigált díjszabása szerinti (havi 344.000,- Ft-tal magasabb) összeg veendő figyelembe. Arra hivatkoztak, hogy az elsőfokú ítélet indokolásának [97] pontja iratellenes, mert még másodlagosan sem kérték a minimálbér, garantált bérminimum figyelembevételét. Az elsőfokú ítélet emiatt sérti a Pp. 279. § (1), 346. § (4) és (5) bekezdését és végső soron a teljes kártérítés elvét [Ptk. 6:522. § (1)-(2) bekezdés]. Az elsőfokú bíróságnak azt kellett volna megállapítani, hogy mekkora annak a piaci szolgáltatásnak a díja (helyettesítési értéke), melyet a felperesek a saját és a családtagjaik munkájával kiváltottak. A minimálbér összege nem erre ad választ, az óradíj meghatározása szakkérdés. Az elsőfokú bíróság a Pp. 300. § (1) bekezdésébe ütköző módon utasította el a felperesek keresetlevélben már szereplő, szakértő kirendelésére vonatkozó bizonyítási indítványát, illetve a 2021. december 3. napján előterjesztett utólagos bizonyítási indítványhoz kapcsolódóan szakértő más perben született szakvéleményének figyelembevételét, mely a cég1 díjszabásával azonos nagyságú óradíjat határozott meg. Kérte a fenti szakvélemény csatolásának utólagos bizonyítás körében való engedélyezését, ennek hiányában a cég1 díjszabásának elfogadását.

[51] Törvénytőlően utasította el az elsőfokú bíróság a fellebbezésben megjelölt két személyiségi jog vonatkozásában a jogsértés megtörténtének megállapítására vonatkozó keresetet. Nem annak van jelentősége, hogy a genetikai károsodást nem az alperes okozta, hanem annak, hogy a terhesség megszakítás elmaradása folytán eltérő élethelyzetbe kerültek. Emiatt az elsőfokú ítélet indokolása [68] pontja téves, mert terhesség megszakítása esetén a felperesek nem kényszerültek volna akarataik ellenére arra, hogy a családjukban mentális retardációban szenvedő gyermeket neveljenek, azaz családi életük kiegyensúlyozott és háborítatlan lenne, és kizárólag egészséges gyermekeket nevelnének.

[52] Az elsőfokú ítélet indokolása sehol nem tartalmazza a felperesek keresetlevele 21. oldala 1. pontjában hivatkozott, az alperest terhelő tájékoztatási kötelezettség jogszabályi alapjaként az Eütv. 13. § (4) bekezdését, illetve azt, hogy nem pusztán a minor anomáliákról, hanem azok lehetséges okáról (Down-szindróma) is tájékoztatni kellett volna az I. r. felperest, ahhoz, hogy döntési helyzetbe kerüljön. (Pp. 346. § (4) és (5) bek. sérelme)

[53] A keresetlevél 5. oldal (1) bekezdése – kereset petitumára vonatkozó része – tartalmazta az ügyvédi letéti számlára történő teljesítésre vonatkozó igényt, amire az elsőfokú ítélet nem terjedt ki (Pp. 341. § (1) bek. sérelme). A sérelemdíj összegét ugyan helyesen határozta meg az elsőfokú bíróság, s a felpereseket ért immateriális hátrányokat is megfelelően vette számba, de figyelmen kívül hagyta a sérelemdíj összegét növelő (a keresetlevél 27. oldalán hivatkozott) magánjogi büntetés funkciót. (Pp. 346. § (4)-(5) bek. sérelme), holott az általuk kért összegű sérelemdíjat részben e funkció támasztja alá. Az ítélezési gyakorlat a szakmai szabályok szakorvos általi megsértéséből a felróhatóság magas fokát vezeti le. Az igazságügyi orvosszakértői vélemény az alperes terhére több ellátási hibát megállapított (ismétlődő jelleg), a jogsértésnek a sértettekre és környezetére gyakorolt hatása jelentős volt, a jogsértés súlya a lehető legnagyobb (az emberi egészséghez való jog megsértése) volt.

[54] A perköltség megállapítása során nem vette figyelembe az elsőfokú bíróság a pertartamot és az érvényesített igény jellegéhez szükséges speciális tárgyi tudást. Az IM rendelet szerinti munkadíj az átlagos pertartam alapján kalkulált (mely az ilyen típusú ügyekben 385 nap). Ehhez képest jelen per több mint két és fél évig tartott. Emiatt ügyvédi munkadíjként az elsőfokú bíróság által megállapított 1.473.274,- Ft helyett is annak két és félszerese, 3.683.185,- Ft veendő figyelembe. Másodfokú perköltségigényét 23 óra és 6.000,- Ft/óra jogi segítői óradíj alapulvételével 138.000,- Ft-ban, valamint 30.000,- Ft utazási költségben jelölte meg.

VI.

[55] Az alperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását, a kereset elutasítását, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az eljárás megismétlését, harmadsorban az elsőfokú ítélet részbeni – az alábbiak szerint történő – megváltoztatását kérte.

[56] Elsődleges és másodlagos fellebbezési kérelme indokaként arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 263. §-a megsértésével megalapozatlanul mellőzte tanúbizonyítási indítványa foganatosisát, illetve tévesen tájékoztatta a feleket a bizonyítási kötelezettségről, erre figyelemmel kérték, hogy a másodfokú bíróság a Pp. 369. § (4) bekezdése alapján végezze el a helyes anyagi pervezetést, az annak megfelelő bizonyítási eljárást folytassa le. A tanúk meghallgatásának elmaradása megfosztotta attól, hogy igazolhassa, hogy a tájékoztatási kötelezettségét nem sértette meg. A jogszabály nem teszi kötelezővé az írásbeli tájékoztatást, s azt nem köti időponthoz, így a II. trimeszteri UH vizsgálatot megelőző tájékoztatás megtörténte – az elsőfokú ítéletben foglaltakkal szemben – nem tekinthető súlytalannak, és annak megtörténtét – a szabad bizonyítás elve alapján – igazolhatta volna tanúk révén is. A II. trimeszteri UH vizsgálat során az államilag nem

finanszírozott vizsgálatok tekintetében már nem merült fel az ismételt tájékoztatás szükségessége.

[57] Noha az ő érdekkörébe tartozott a bizonyítás, s nem fogadta el a felperesek által csatolt szakértői véleményt, az elsőfokú bíróság indítványa ellenére (ellenkérelem 12. oldal 3. bek.) sem rendelt ki más szakértőt. Az aggálytalannak tekintett 2020. november 17. napján kelt szakvélemény-kiegészítés első kérdésre adott válaszában foglaltakkal szemben („a terhességi hét kitétel betöltött terhességi hétre vonatkozik”) a szakértő nem ezt vette figyelembe és téves következtetésre jutott a tekintetben, hogy az FL érték nem a terhességi kornak megfelelő állományba tartományba tartozó volt.

[58] A harmadlagos fellebbezési kérelme kapcsán arra hivatkozott, hogy a felperes javára megállapított sérelemdíj eltűszott, azt az I. r. felperes esetében 7.000.000,- Ft a II. r. felperes esetében 5.000.000,- Ft-ra kérte leszállítani. A babakelengye összege bizonyítatlan maradt, ezért e vonatkozásban a kereset elutasítandó, másodsorban a marasztalás összeg 80.000 forintra történő leszállításának van helye. Az alap felnevelési költség iránti igény elsősorban - az 1/2008. PJE határozat V/3. pontja indokai mentén - alaptalan, másodsorban havi 69.500 forintra szállítandó le. Az ápolás-gondozás-felügyelet többletköltsége - a gyermek személyes vizsgálatán alapuló szakvélemény hiányában az egyéb perekben meghatározott napi 2-4 óra többletet elfogadva – az elsőfokú ítéletben szereplő összeg felében határozandó meg, így a lejárt összeg 411.360 forint helyett 205.680 forint, az első időszakra eső járadékigény 57.000 forint helyett 28.500 forint, majd a későbbi idősakra 95.000 forint helyett 47.500 forint. A háztartási kisegítés vonatkozásában ugyanezen logika érvényesül, napi egy óra figyelembevételével a lejárt összeg 205.680 forintra szállítandó le, a járadékigény pedig 28.500 forintra. A Pedagógiai Szakvélemény szerint az állami ellátás keretében biztosított volt a szükséges fejlesztés, nem volt indokolt magánúton további fejlesztés igénybevétele, így költségében nem marasztalható, és ugyanezen okból az ezzel összefüggésben felmerült utazási költség sem terhelheti. A 105. szám alatti szakvélemény kiegészítés szerint a konduktív pedagógiai ellátás költsége (mivel a gyermek nem központi idegrendszer sérült) nem hárítható át.

[59] A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet alperesi fellebbezéssel érintett marasztaló rendelkezéseinek helybenhagyását és a fellebbezési ellenkérelemmel kapcsolatban az alperest 90.000 forint másodfokú perkötségben marasztalását kérték. Arra hivatkoztak, hogy – a tanúbizonyítási indítvány mellőzéséhez kapcsolódó fellebbezés kivételével az alperesi fellebbezés nem tartalmazza a Pp. 371. § (1) bekezdés d) pontjában foglaltaknak megfelelően a megsértett jogszabályhelyet, emiatt érdemi elbírálásra alkalmatlan. Az alperesi fellebbezésben foglaltakkal szemben az elsőfokú bíróságnak nem kellett a perben bizonyítási kötelezettséget, terhet, érdeket meghatároznia. Az ellátási hibát előbb a felperesnek kellett állítania és – időben elől járva – orvosszakértői véleménnyel bizonyítania, az alperes kimentése csak ezután volt vizsgálható. A fellebbezésben célzott, más szakértő kirendelésének eljárásjogi feltételei nem álltak fenn.

[60] A felperesek Pf. 6. sorszám alatt keresetváltoztatást és keresetváltoztatás iránti kérelmet ehhez kapcsolódóan új tényállítás és utólagos bizonyítás iránti kérelmet terjesztettek elő, melyben a jövőre nézve a fellebbezésben kért havi 666.820 forintról - további 123.816 forinttal megnövelve - havi 790.636 forintra kérték felemelni a havi járadék összegét. Arra hivatkoztak, hogy 2022. szeptember 6. napjától Down-szindrómával született gyermekük

speciális helység4i óvodába jár, ami a fenti utazási többletköltséggel jár. Pf. 8. sorszám alatt az alperes elkésett – hatálytalan – fellebbezési ellenkérelmet terjesztett elő.

[61] A felperesek a fellebbezési tárgyaláson érvelésüket kiegészítették azzal, hogy az elsőfokú ítélet meghozatalakor fennálló jogi környezet az irányadó, az utóbb megszületett 2/2022. JEH határozat nem ad alapot az elsőfokú ítélet alap felnevelési költséggel kapcsolatos rendelkezési felülbírálatára. A felperesek a második gyermek vállalásával valósították meg eredeti családtervezési tervüket, így még a jogegységi határozat koncepciója mellett is kárnak minősül az első gyermek alap felnevelési költsége.

VII.

[62] A másodfokú felülbírálat terjedelme kapcsán arra mutat rá az ítéltábla, hogy az alperes fellebbezése – az anyagi, vagy eljárási jogszabálysértéssel kapcsolatos jogszabályhely megjelölésének hiánya miatt - nem volt hatálytalan, figyelemmel arra, hogy a Pp. 2020. évi CXIX. tv. 47. §-ával módosított 371. § (1) bekezdés d) pontja értelmében 2021. január 1. napjától a jogszabálysértés jogszabályhellyel történő megjelölése a fellebbezésnek már nem tartalmi követelménye.

[63] Ugyanakkor 9/I. szám alatti végzésével megállapította, hogy az elkésetten előterjesztett alperesi fellebbezési ellenkérelem a Pp. 149. § (1) bekezdésére tekintettel hatálytalan, 9/II. sorszám alatti végzésével pedig az alábbi indokokból elutasította a felperesi keresetváltoztatást. A Pp. 373. § (3) bekezdése a másodfokú eljárásban csak olyan ténnyel okozati összefüggésben teszi lehetővé a keresetváltoztatást, ami a Pp. 373. § (2) bekezdésében foglalt együttes feltételeknek megfelel. A keresetváltoztatás alapjául csak olyan új tény állítása szolgálhat, amelynek az elbírálása a fellebbező félre nézve kedvezőbb ítéletet eredményezhetett volna. A perbeli esetben e feltételek nem állnak fenn. Az elsőfokú eljárásban ugyan érvényesítettek a felperesek utazási többletköltségre alapított igényt, ennek ténybeli alapja azonban a fejlesztő foglalkozásokon való indokolt részvétellel kapcsolatos utazás költsége volt, az óvodába járással kapcsolatos igény érvényesítésére az elsőfokú eljárás során nem került sor. Csak a már az elsőfokú eljárás során is érvényesített igény ténybeli alapja relációjában újnak minősülő tény állítása (és erre figyelemmel kedvezőbb döntés lehetősége) ad alapot keresetváltoztatásra. Az elsőfokú eljárásban nem is érvényesített igényt megalapozó (bár szükségképpen új) tény vonatkozásában e relációs helyzet (a ténybeli összefüggés) nem áll fenn, így a keresetváltoztatás lehetősége sem értelmezhető. Az elsőfokú eljárás során - a ténybeli összefüggés hiányában - nem eredményezhetett volna kedvezőbb ítéletet az a tény, hogy a gyermek 2022. szeptember 6. napjától kezdődően helység4be jár óvodába. A másodfokú eljárásban nincs lehetőség keresetváltoztatással egy új (az elsőfokú eljárás során elő sem terjesztett) igény érvényesítésére, ennek megengedése az eljárást egyfokúvá tenné.

[64] Az ítéltábla az elsőfokú ítélet felülbírálattal érintett rendelkezései vonatkozásában a felperes fellebbezését – az indokolást érintő része kivételével – nem, s az alperes fellebbezését is csak kisebb részben – az alábbiak szerint - találta alaposnak.

VIII.

[65] Miután az alperes másodlagos fellebbezési kérelme az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú eljárás megismétlésére irányult, ezért az ítéltábla elsődlegesen ezt vizsgálta. Az ítélet érdemére kiható lényeges eljárási szabálysértés hiányában az alperes másodlagos fellebbezési kérelmét nem találta alaposnak. Az elsőfokú bíróság a Pp. 276. § (5) bekezdése alapján – mint szükségtelent – helyes indokok mentén mellőzte a tanúk meghallgatására vonatkozó alperesi bizonyítási indítvány teljesítését, annak indokait az ítéltábla mindenben osztja, megismételni nem kívánja, így arra csak utal. Az alperes felelősségét megalapító tájékoztatási kötelezettségsértés a 2016.07.27.-én tapasztaltakon alapul, a korábbi (elvi) tájékoztatás megtörténte és tartalma, az utóbb konkrétan is aktuálissá vált tájékoztatás elmulasztását nem tesz meg nem történte.

[66] Az ítéltábla a másik szakértő kirendelésére irányuló bizonyítási indítvány teljesítése érdekében sem látott lehetőséget az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére, az indítvány teljesítésének a Pp. 307. § (1) bekezdés c) pontja szerinti eljárásjogi feltétele nem álltak fenn. Az elsőfokú bíróság – az ítéletében részletesen megjelölt indokok alapján – helyesen minősítette a Pp. 316. § (1) bekezdése szerinti hiányosságoktól mentes aggálytalan szakértői véleménynek a közjegyzői eljárásban szerzett, majd utóbb a per során kiegészített szakértői véleményt. A Pp. 237. §-a szerinti anyagi pervezetésre alapot adó körülmények nem merültek fel az elsőfokú eljárás során, így az ítéltáblának sem kellett (a fellebbezésben foglaltakkal szemben) a Pp. 369. § (4) bekezdésében foglaltak alapján anyagi pervezetéssel élni.

[67] A jogalap (a felelősség) kérdésében a közjegyzői eljárásban szerzett szakértői vélemény – kiegészítését követően – aggálytalan választ adott a jogvita elbírálásához szükséges orvosszakértői kérdésekre. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy - az alperes orvosi dokumentációjával is összhangban - 2016. július 27. napján már a 20. betöltött terhességi héten került sor a II. trimeszteri ultrahang szűrővizsgálatra. Ezt erősítette meg a terhesség I. szűrő UH vizsgálat szerint kalkulált, illetve az utolsó menstruáció időpontja alapján számított terhességi kor is. A szakértői vélemény alapján helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság az alperes terhére a diagnosztikai hibát egyrészt a plexus chorioideus cysta észlelése ellenére elmulasztott tájékoztatás kapcsán, másrészt azzal összefüggésben is, hogy az alperes a combcsont (FL) 5 percentilis érték alatti hosszára, a felkarcsont (humerus; HL) hosszára és a tankönyvi előírás folytán vizsgálandó normál tartomány alatti FL/BPD (combcsont és fejátmérő hányadosra), mint a magzat Down-kórral való érintettségét jelző körülményekre sem volt tekintettel. Az Eü.tv. 77. § (3) bekezdésének megfelelő gondossági mérce mellett már önmagában a plexus chorioideus cysta felveti a gravida tájékoztatásának indokoltságát, két ún. „minor jel” megléte még inkább indokoltta tette volna a kromoszóma vizsgálat irányába teendő további lépéseket. A második szűrő UH vizsgálat során észlelték megfelelő értékelése esetén – a korábbi tájékoztatás tényétől és tartalmától függetlenül – terhelte az alperest tájékoztatási kötelezettség az észlelt anomáliák és a Down-kór gyanújának közlése és a további teendők vonatkozásában. Miután ezt elmulasztotta, az I. r. felperes nem került abba a helyzetbe, hogy önrendelkezési jogát gyakorolva el tudja kerülni azt, hogy a genetikai károsodott gyermek megszülethessen.

[68] Az elsőfokú bíróság ítéletében valóban nem utalt az Eütv. keresetben is felhívott 13. § (4) bekezdésére, mely szerint a betegnek joga van megismerni az ellátása során az egyes vizsgálatok, beavatkozások elvégzését követően azok eredményét, esetleg sikertelenségét,

illetve a várttól eltérő eredményt (a konkrét esetben a Down kórra utaló gyanút) és annak okait. Ezért azt az ítéltábla – a korábban már ismertettek szerint – az elsőfokú ítélet indokolását ezzel kiegészítette.

VIII.

[69] Az ítéltábla az elsőfokú ítélet személyiségi jogi keresettel kapcsolatos rendelkezései kapcsán rámutat arra, hogy - a felperes fellebbezésével szemben - az elsőfokú bíróság a hasonló perekben kialakult bírói gyakorlattal összhangban állapította meg, hogy a keresetben személyiségi jogként megjelöltek közül mely személyiségi jogok megsértése állapítható meg. A fellebbezési kérelem korlátaira tekintettel a meg nem állapított jogsértések közül csak a felperesi fellebbezésben megjelölt további két jogsértés kapcsán bírálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét.

[70] Az I. r. felperes önrendelkezési joga, illetve a felperesek családtervezéshez, és egészséges családban éléshez való joga – együttesen – felöleli a felperesi fellebbezés által célzott egészséges gyermek felneveléséhez való jog teljes tartalmát, ezért annak külön (nem nevesített) személyiségi jogsértésként elismerése és megállapítása ugyanazon sérelem - szükségtelen - többszörös személyiségi jogsértéssé transzformálása lenne.

A fellebbezésben említett másik jog („a felperesek harmonikus, kiegyensúlyozott és háborítatlan családi (magán)élethez, a család intézményének sérthetetlenségéhez való jog) nem más, mint a Ptk. 2:42. § (1) bekezdése szerinti - generálklauzula jelleggel megfogalmazott - magán- és családi élethez való személyiségi jog alternatív megfogalmazása. A Ptk. 2:42. § (1) bekezdését a magánélet védelméről szóló 2018. évi LIII.tv., különösen annak 7-11. §-i bontják ki. Ezen rendelkezésekből következően a magánélethez való jog védelme az elsőfokú bíróság által megállapított személyiségi jogsértésekhez képest - a kereset által célzott értelemben - nem ölel fel többlettartalmat.

Megjegyzi az ítéltábla, hogy a generálklauzula jellegű személyiségi jog megsértésének - valamely nevesített vagy a bírói gyakorlat által kidolgozott (nem nevesített) személyiségi jog megsértése mellett történő - megállapítását a bírói gyakorlat eddig is kerülte, ha a speciális nevesített (nem nevesített) személyiségi jogsértés az adott tényállást lefedte.

[71] A sérelemdíj vonatkozásában annyiban egyetértett az ítéltábla az alperes fellebbezésében foglaltakkal, hogy az elsőfokú bíróság a káridőponti ár és értékviszonyokhoz, a perben igazolt és a köztudomású hátrányokhoz és a hasonló perekben kialakult ítélkezési gyakorlathoz (többségében a felperesek által is hivatkozott döntésekben foglaltakhoz) képest is az irányadónál magasabb összegben állapította meg a felpereseket megillető sérelemdíj összegét. Ugyanakkor az ítéltábla a Ptk. 2:52. §. (2) bekezdése utaló rendelkezése folytán alkalmazandó Ptk. 6:534. § (1) bekezdése alapján figyelemmel volt az értékviszonyokban az elmúlt egy évben bekövetkezett jelentős változásra, s arra, hogy az elsőfokú ítéletben meghatározott sérelemdíj mértéke a másodfokú ítélet meghozatala időpontjában fennálló értékviszonyoknak megfelelt. Emiatt a marasztalás tőkeösszegének leszállítására az ítéltábla nem látott lehetőséget. A felperesek fellebbezése alapján sem találta viszont indokoltnak az ítéltábla a konkrét esetben a sérelemdíj összege kapcsán nyomatékosan értékelendőnek és az indokolásban is hangsúlyozandónak a sérelemdíj magánjogi büntetés jellegét. A sérelemdíj fő

funkciója a kompenzáció, és csak e mellett érvényesülhet – a büntetési funkció részeként – a hasonló jogsértések megelőzésének célja. A preventív funkció különösen az emberi méltóság, a jó hírnév, a becsület és a magánszféra védelme, az ún. „privátszférát” érintő” jogsértések kapcsán értékelendő kiemelten, azaz olyan esetekben, ahol a kompenzációs funkció - jellegénél fogva - kevésbé tud érvényesülni, illetve azon esetekben, amikor a jogsértő oldalon vagyoni előny áll elő a jogsértéssel okozati összefüggésben. A perbeli tényállás nem ilyen, ennek kapcsán a kompenzációs funkció dominál, bár a sérelemdíj magas összegéből fakadóan elvitathatatlan, hogy preventív hatás is teljesül, az összecszerúségre is kiható magánjogi büntetés jelleg hangsúlyozása nem indokolt. Ugyanakkor - az alperes fellebbezésében meg sem jelölt okból - az ítéltábla nem látott lehetőséget arra, hogy a sérelemdíj mértékét az I-II. r. felperes vonatkozásában differenciáltan határozza meg.

IX.

[72] A kártérítési igény egyes tételei vonatkozásában az ítéltábla az alábbiakra mutat rá.

[73] Az ítéltábla az alperesi fellebbezés alapján az elsőfokú ítélet megváltoztatására kizárólag a gyermek alap felnevelési költsége vonatkozásában látott lehetőséget A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa 2/2022. JEH (JPE III.60.011/2022/15.) számú határozata értelmében, amennyiben az egészségügyi szolgáltató kártérítési felelőssége megállapítható amiatt, hogy a terhesgondozás során elmaradt, vagy hibás orvosi tájékoztatás következtében az anya nem élhetett a terhes megszakítás jogszabály által biztosított jogával, a genetikai, teratológiai ártalom következtében egészségkárosodottan született gyermek esetében a szülők kártérítésként az egészségkárosodással kapcsolatban felmerült többlet felnevelési költség és nem a gyermek teljes felnevelési költségére tarthatnak igényt.

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi) 42. § (1) bekezdése értelmében a jogegységi határozatot a Magyar Közlönyben közzé kell tenni, a jogegységi határozat a bíróságokra a Magyar Közlönyben történő közzététel időpontjától kötelező, azt az ítéltábla nem hagyhatta figyelmen kívül. A fenti határozat 2022. október 13. napján közzétételre került a Magyar Közlönyben, így azt az ítéltáblának a jelen eljárásban is figyelembe kellett vennie. Ennek megfelelően az elsőfokú ítéletben elszámolt 64 havi és havi 100.000,- Ft, összesen 6.400.000,-Ft összegű alap felnevelési költség vonatkozásában az alperes fellebbezése alaposnak, a felperes keresete alaptalannak bizonyult. A kár megállapítása a fenti határozat (20) pontja értelmében mindig viszonyítás kérdése. A felperesek kára bekövetkezett a károsodott gyermek megszületésével, s az alperesre áthárítható hátrányok terjedelmén nem változtathat az, hogy utóbb egészséges gyermekük született.

[74] A fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátaira tekintettel azonban a babakelengye nem osztja az alap nevelési költség sorsát. E tételt az alap felnevelési költségtől a felperes és az alperes is külön kezelte, s az alperes sem a jogalap körében vitatta azt, emiatt e tételt az ítéltábla csak az alperesi fellebbezésben megjelölt okokból vizsgálta felül, az abban foglaltakat nem osztotta. A babakelengye beszerzését az I. r. felperes családtagjainak tanúvallomása igazolta, az elsőfokú bíróság által elfogadott összeget a per adatai alátámasztották a beszerzési költségként megjelölt sáv alsó szélében.

[75] Az ápolás-gondozás-felügyelet és a háztartási kisegítő többletköltsége kapcsán figyelembe vett munkaórák számának leszállítására az alperesi fellebbezésben foglaltak nem adnak alapot. A többletidő-szükséglet a törvényszék által megjelölt körülmények, bizonyítékok okszerű mérlegelésén alapszik.

[76] A perbeli esetre a törvényszék által az ápolás-gondozás-felügyelet tekintetében kimunkált (2021. szeptember 1. előtt havi 60, azután havi 100 óra) időszükségletet a orvostani intézet aggálytalan szakértői véleménye, az I. r. felperes személyes előadása és a családtag tanúk vallomása is alátámasztotta, emellett kellően értékelést nyert a bölcsődei ellátásnak a felperesek általi gyermekgondozásra fordított időt csökkentő hatása is. A szakvélemény megállapításának helyességét nem kérdőjelezi meg az, hogy a fenti szakértői vélemény az e kérdésekben kompetensnek tekintendő helység⁴ Megyei Pedagógia Szakszolgálat Szakértői Bizottsága vizsgálata felhasználásával és nem saját személyes vizsgálat alapján készült. A szakértői véleményben is jelzett körülmények alapján nem volt indokolt a vizsgálat megismétlése.

[77] A háztartási kisegítő többletköltségének alapjaként a napi 2 óra többletidő szükséglet meghatározása során a törvényszék megfelelően figyelembe vette a teljes háztartás időszükségletét, a család létszámát, továbbá azt, hogy csak a gyermek betegségével okozati összefüggésben felmerülő többletráfordítás érvényesíthető. Ennek leszállítására az alperesi fellebbezésben írtak nem adnak alapot.

[78] Az ápolás-gondozás-felügyelet és a háztartási kisegítő egy munkaóra eső költségének mértéke kapcsán előterjesztett felperesi fellebbezést sem találta az ítéltábla alaposnak. A cég¹ szakápolói díjszabásával szemben az elsőfokú bíróság – tényleges szakápolói feladat ellátása hiányában – alappal indult ki a bírói gyakorlat által szintén elfogadott minimálbérből (Kúria Pfv.III.20.200/2016/4., közzé téve BH2017.92.), s helyesen mellőzte a költség mértékének meghatározása vonatkozásában - a felperes indítványának megfelelő - szakértő kirendelését. Az elsőfokú bíróság ezen eljárása attól függetlenül helyes, hogy a felperesek fellebbezésükben alappal hivatkoztak arra, hogy az elsőfokú bíróság a keresetükben foglaltakkal szemben tévesen tüntette fel azt, hogy másodlagosan a felperesek is kérték a minimálbér, vagy garantal bérminimum figyelembevételét. Miután az elsőfokú bíróság helyes indokok mentén mellőzte a fenti kérdésben szakértő kirendelését, az ítéltábla sem látott lehetőséget a felperesi szakértői bizonyítási indítvány teljesítésére, illetve a más eljárásban kirendelt szakértői vélemény felhasználására.

[79] Az ítéltábla a fejlesztő foglalkozások (gyógytorna) többletköltségei iránti keresetnek helyt adó ítéleti rendelkezéssel szembeni alperesi fellebbezést sem ítélte alaposnak.

Egyetértett a törvényszék azon álláspontjával, hogy a szakértői bizonyítás (orvostani intézet szakértői véleménye) eredményeképpen igazolást nyert, miszerint indokolt az államilag nem finanszírozott foglalkozások igénybevétele, mert függetlenül attól, hogy nem központi idegrendszeri eredetű sérülés áll fenn a gyermeknél, a foglalkozások együttesen és összességükben fejlesztőleg hatnak rá.

[80] A fejlesztő foglalkozásokkal kapcsolatos utazási többletköltség tekintetében az alperes a foglalkozások indokoltságának hiányára hivatkozással támadta az elsőfokú bíróság ítéletét, mely a fenti indokokra figyelemmel nem alapos.

[81] A felperesek fellebbezése annyiban alapos, hogy valóban feltüntetésre került a keresetben, hogy a felperesek jogi képviselőjének számlájára történő utalással kéri az alperes marasztalását. Ennek elmaradása nem eredményezi a Pp. 341. § (1) bekezdésében foglaltak megsértését, ugyanakkor figyelembevételére lehetőség van (azt az eljárásjogi rendelkezések nem zárják ki), ezért az ítéltábla ennek megfelelően pontosította az elsőfokú ítélet marasztaló rendelkezéseit.

X.

[82] Az elsőfokú ítélet alperest kártérítésben marasztaló rendelkezése az alap nevelési költség kiesésével módosul. Az alperes terhére az elsőfokú ítéletben megjelölt 14.152.073,- Ft csökkentendő az alapnevelési költség 6.400.000,- Ft-os összegével. A különbözeti 7.752.073,- Ft csökkentendő az elsőfokú ítélet meghozataláig az ideiglenes intézkedés alapján megfizetett 2.083.128,- Ft-tal, így az alperest kártérítés címén terhelő marasztalási összeg 5.668.945,- Ft. Az elsőfokú ítélet meghozatalát követő esetleges alperesi teljesítéssel az ítéltábla (az erre vonatkozó adatok hiányában) nem számolt. Ennek megfelelően módosul az elsőfokú ítéletben elszámolt lejárt kamat mértékét. A 180.159,- Ft kamat helyett 57.982,- Ft, a 64.812,- Ft kamat helyett 42.137,- Ft, a 18.730,- Ft kamat helyett 12.154,- Ft, a 11.208,- Ft kamat helyett 7.736,- Ft lejárt kamat, azaz összesen 120.009,- Ft lejárt kamat illeti meg a felpereseket.

[83] A megváltozott pernyertességi arány folytán módosul a peres feleket megillető perköltség, illetve az állam javára fizetendő szakértői díj és illeték összege is. Az elsőfokú pertárgyérték helyesen – az elsőfokú ítéletben foglaltakkal szemben – 51.821.773,- Ft {6.297.933,- Ft lejárt járadék + 34.000.000,- Ft sérelemdíj + (960.320,- Ft x 12=) 11.523.840,- Ft egy évi járadék}

[84] Az alap nevelési költség kiesésével a már keresetindításkor lejárt kártérítési összeg - az elsőfokú ítéletben foglalt 4.718.653,-Ft-hoz képest 3.200.000,-Ft-tal - 1.518.653,- Ft-ra csökken. Ezt növeli a sérelemdíj 34.000.000,- Ft-os együttes összege, valamint a 222.820,- Ft havi járadék egy évi összegének megfelelő 2.673.840,- Ft. A felperesek pernyertessége 38.192.493,- Ft után számítottan 73,7 % (38.192.493,- Ft:51.821.773,- Ft).

[85] Az elsőfokú bíróság – bár helyesen nem az IM rendelet 3. § (6) bekezdése, hanem az IM rendelet 2. § (2) bekezdése alkalmazásával – a magas pertárgyérték után alappal vett figyelembe a megbízási szerződés szerinti munkadíjjal szemben IM rendelet 3.§-a (2) bekezdése a) és b) pontja szerinti felső %-os szintnek megfeleltethető mértékű ügyvédi munkadíjat. Ez megfeleltethető a felperesi jogi képviselési tevékenység mennyisége, minősége és a pertartam együttes értékelésével megállapítható és arányos ügyvédi munkadíjnak. Ennek megfelelően a pertárgyérték után számított nettó ügyvédi munkadíj teljes pernyertesség esetén 1.754.653,- Ft. Ezt növeli 175.000,- Ft utazási költség és a közjegyző előtti eljárással kapcsolatban felmerült 296.000,- Ft költség, összesen 2.225.653,- Ft. Ennek a felperesi pernyertességre eső 73,7 %-a 1.640.306,- Ft. Ezzel szemben az alperesek

pernyertességére eső munkadíj 1.754.653,- Ft + Áfa x 26,3 %-kal = 586.071,- Ft. A felperesek javára mutató különbözet 1.054.235,- Ft.

[86] Az 1.500.000,- Ft-os kereseti illetéket, illetve a 695.297,- Ft-os állam által előlegezett szakértői díjat a felek a megváltozott pernyertesség-pervesztesség arányának megfelelően kötelesek az állam javára megfizetni azzal, hogy az alperest terhelő illeték az alperes személyes illetékmentessége folytán az állam terhén marad.

[87] A fentiekre tekintettel az ítéltábla a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit a fentiek szerint részben megváltoztatta.

[88] A felperesi fellebbezés kapcsán a pertárgyérték 9.969.280,- Ft (5.241.280,- Ft a lejárt járadék felemelésére irányuló kereset alapján, a jövőre nézve felemelni kért járadék mértéke 344.000,- Ft/hó, egy évi értéke 4.128.000,- Ft, ezt növeli a meg nem határozható pertárgyértékű fellebbezési elemekre eső 600.000,- Ft, az illetéktörvény 39. § (3) bekezdése b) pontja szerinti pertárgyérték). Figyelemmel arra, hogy a pertárgyérték szempontjából releváns elemek tekintetében a fellebbezésük alaptalannak bizonyult, a fenti pertárgyértékre eső – a részükre engedélyezett személyes költségfeljegyzési jog folytán feljegyzett - 797.500,- Ft fellebbezési illeték állam javára történő megfizetésére a felperesek egyetemlegesen kötelesek.

[89] Az alperesi fellebbezés szerinti pertárgyérték 52.025.913,- Ft volt (a már kifizetett összeggel együtt a lejárt járadék 14.152.073,- Ft, az elsőfokú ítéletben elszámolt havi 322.820,- Ft járadék egy évi összegeként 3.873.840,- Ft, illetve a sérelemdíj 34.000.000,- Ft-os együttes összege). Az alperes fellebbezése 6.400.000,- Ft, a teljes fellebbezési pertárgyérték 12,3 %-a vonatkozásában bizonyult alaposnak. Emiatt a 2.500.000,- Ft fellebbezési illeték 12,3 %-ának megfelelő 307.500,- Ft le nem rótt illetéket a Pp.102.§ (1) bekezdése alapján az állam javára a felperesek kötelesek egyetemlegesen megfizetni, így a teljes őket terhelő fellebbezési illeték 1.105.000,-Ft. A különbözeti 2.192.500,- Ft illeték az alperes személyes illetékmentessége folytán a Pp. 102.§ (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

[90] Az alperes a fenti 6.400.000,- Ft, illetve a felperesi fellebbezésre eső 9.969.280,- Ft, együttesen 16.369.280,- Ft vonatkozásában tekinthető pernyertesnek. Az erre eső - a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) és b) pontja és 3. § (5) bekezdése szerint megállapított - áfával növelt ügyvédi munkadíj 438.834,- Ft. A felperesek a saját fellebbezésük eredménytelensége folytán igényelt, felszámított 168.000,- Ft fellebbezési költséget maguk viselik. A fellebbezési ellenkérelem kapcsán - az alperes 87,7 %-os pervesztessége folytán - a felperesek által felszámított 90.000,- Ft ügyvédi munkadíj 87,7 %-ára, 78.930,- Ft-ra jogosultak. Az alperes javára mutató különbözet 359.904,- Ft megfizetésére a felperesek egyetemlegesen kötelesek.

Győr, 2022. október 28.

Dr. Maurer Ádám sk.

Dr. Mészáros Zsolt sk.

Dr. Sarmon Hedvig sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró